డిసెంబరు నెల కొన ఊపిరి తీస్తున్న రోజులు. గవర్నమెంట్ హాస్పిటల్ రోమన్ డిజిట్స్ టవర్ క్లాక్‌లో చిన్న ముల్లు పదకొండు మీదికి చేరుకొంటున్న వేళ. అప్పటిదాకా నాగరికత ఒళ్లు విరిచిన పట్టణాన దూరానికి విసిరివేయబడ్డట్లుగా వినీలాకాశాన మినుకుమినుకుమంటూన్న తారకల మధ్య నుంచి చంద్రుడు వెదజల్లుతూన్న వెన్నెల వెలుగు శూన్యాన్ని తాకుతూన్న కంటిచూపులా స్తబ్ధుగా పరుచుకొంటూంది. చలికి భయపడి వెచ్చదనపు గాఢ పరిష్వంగపు మత్తులో బందీలైన ప్రజలు నిస్సహాయంగా వదిలేసిన రోడ్డు కిరువైపులా వ్యాపారులు తమ గుండెలనే బరువైన తాళాలుగా వేలాడదీసి మూసిన షాపులు. నిండీ నిండని కడుపుల్లోకి కాళ్ళు ముడుచుకుని జీర్ణ వస్త్రాల్ని ఒంటిని లంగ చుట్టుకుని ఆదమరిచి పేవ్‌మెంట్ మీద నిద్రబోతున్న 'ఏ దేశమేగినా, ఎందు కాలిడినా' తాలూకు మనుషులు. డ్రైవర్ల ఎర్రవారిన కళ్ళ నిషాలో అప్పుడప్పుడూ ఓవర్ స్పీడయి దూసుకుపోతున్న లోడ్ లారీలు. భౌతిక ప్రపంచం నుంచి తాత్కాలిక దూర యానానికి ఖరీదు కడుతూ రాత్రి వెలుతుర్ని కొత్త ఊపిరి పోసుకుంటున్న బార్స్. మందకొడిగా వెలుగుతూన్న స్ట్రీట్ లైట్ల వెలుతురు ముడుచుకుని మగతగా విశ్రమిస్తూన్న రోడ్డుమీద అతడు అడుగులు వేస్తున్నాడు. గంభీరమైన విగ్రహం. విశాలమైన వెన్ను పట్టె. వేగంగా పడుతూన్న అడుగులకు లయగా ఇరు పార్శ్వాల కదులుతూన్న మోకాళ్లను తాకాలని యత్నించి కొద్ది ఎడంలో ఆగిపోయిన బుజాలు.

'మై ఫ్రెండ్ కమ్ టు మి విత్ శాడ్‌నెస్ ఇన్ హిజ్ ఐస్ ...' అతడు ఆగాడు. కోటు జేబులోంచి సిగార్ తీసి లైటర్‌తో అంటించుకున్నాడు. ఆ రికార్డు వినవస్తూన్న మేడ పై భాగం కేసి దృష్టి సారించాడు. కిటికీ తలుపులు ఓరగా చేరవేసి ఉన్నాయి. లోపల గది నంతా లేత నీలం రంగును పులుముతూంది బెడ్ లాంప్. '... బాంగ్లా దేశ్, బాంగ్లాదేశ్ వేర్ సో మెనీ పీపుల్ ఆర్ డయింగ్ ఫాస్ట్ ...' జార్జి హారిసన్ వ్రాసిన రొన్నీ పెరోరా పాడిన ఆ పాటంటే అతడి కెంతో ఇష్టం. రికార్డు మీద స్పందనగా సాగిపోతున్న చివరి చరణాలు. వేళ్ల మధ్య సగాని కొచ్చి కాలుతూన్న సిగార్. తిరిగి అతడు నడక సాగించాడు.

* * *

విశాలమైన హాలు. సగిషీలు తీర్చిన ఆస్బెస్టాస్ రూఫింగున పరంబిలో అతుక్కుపోయిన లైట్ల నుంచి డిమ్‌గా గోధుమ వన్నెలో హాలంతా ప్రసరిస్తూన్న మెత్తని వెలుతురు. విక్రమ్ టైల్స్ అందంగా పరచబడ్డ లౌంజ్. మధ్యగా పరిచిన ఎర్రటి ముఖమల్ కార్పెట్. ఇరువైపులా డెకొలామ్ కోటింగ్‌తో మెరుస్తూన్న టేబిల్స్. అనువుగా అమర్చిన ఫోమ్ సోఫాలు. స్టీరియోఫోనిక్ రికార్డ్ ప్లేయర్ మీద మంద్రంగా మోగుతున్న హౌస్ ఆఫ్ బేంబూస్ — క్లిఫ్ రిచర్డ్. ఆరెంజి కలర్ స్లీవ్‌లెస్ బ్లౌజ్‌కి మాచింగ్‌గా లైట్ బ్లూ టెరీన్ శారీ ధరించి లిప్‌స్టిక్ పెదాల్ని చిరునవ్వు వెలిగిస్తూ రిసెప్షన్ కౌంటర్లో లేటెస్ట్ డిజైన్ కలర్ టెలీఫోన్స్ మధ్య ఒయ్యారంగా నిలిచిన ఆంగ్లో ఇండియన్.

"ఇలా ఒంటరిగా, ఇంటికి దూరంగా భోజనం చేసి ఎంతకాలమయింది, పార్వతీ!" టేబిలు మీదున్న పార్వతి చేతి గాజుల్ని సుతారంగా సవరిస్తూ విస్ఫర్‌గా అడిగాడు రాజారావ్.

పార్వతి నవ్వింది. ఆ తరవాత రహస్యంగా అడిగింది — "మీ వయసెంత?" అని, అతడి తలను నెరిసీ నెరియని వెంట్రుకలని చూస్తూ.

"నీకు తెలుసు, పార్వతీ, అది నాకు కొత్తగా రాలేదని."

క్రింది పెదవిని ముని పంటితో నొక్కిపట్టి ఓరగా కళ్ళు వాల్చింది పార్వతి. "ముసలితనం, ముసలి భావాలు, ముసలి చేష్టలంటే నాకు చెప్పలేని ఎలర్జీ. జీవితంలో నేను దేవుడి దగ్గర మిగుల్చుకున్న కోరి కేమిటో తెలుసా, పార్వతీ? జీవితాంతం కుర్రవాడిలా ఉత్సాహంగా ఉండిపోవాలని" పార్వతి అరచేతిని తన చెంపలకు తాకించుకున్నాడు. సిగ్గుగా చూసింది పార్వతి, మృదువుగా చేతిని విడిపించుకుంటూ.

అది హోటల్ మధువన్‌లో భోజనశాల. ఒకరి నొకరు పట్టించుకొనే స్థితిలో లే రెవరూ. వాతావరణం అతి నిశ్శబ్దంగా ఉంది. మాటల్లేవని కాదు. పరిసరాల రిఫ్‌నెస్ సోఫాల్లోని స్టేటస్‌ల పరోక్షపు మెత్తని మందలింపున మనుషుల మధ్యనే మాటలు నిలిచిపోయాయి.

"అప్సరకు వెడదాం." నాప్‌కిన్‌లతో పెదిమలు తుడుచుకుంటూ పలికాడు రాజారావ్. పార్వతి సినిమా అడిగింది. పార్వతికి చూడాలనే కోరికున్న దా చిత్రం. క్రోనిన్ సిటాడల్ ఆధారంగా తీసిన చిత్ర మది. పెళ్లయిన వాళ్ళు తప్పక చూడవలసినదట.

హోటల్‌లో భోజనం చెయ్యడానికి మొదట్లో సమ్మతించలేదు పార్వతి. కానీ, భర్త బాధ్యత విస్మరించి సంచరించే వ్యక్తి కాడు. గీత నెల క్రితం అన్నగారి ఇంటి కెళ్లింది సెలవులకు. హుందాతనం వెనక, బాధ్యత మాటున మనిషిలో ఆగిపోయిన ముచ్చటలు చిలిపిగా మేల్కొంటాయి ఒంటరితనాన. భర్తను నిరుత్సాహ పరచడం పార్వతి కిష్టం లేదు.

ప్రచారం

కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించుకున్న తరవాత వచ్చే ప్రచారానికి విలువ ఉన్నది. కానీ ప్రచారం ద్వారా కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించాలనుకోవడం మూర్ఖత్వం

—లార్డ్ మాన్స్‌ఫీల్డ్

"ఆల్ రెడీ యువర్ బిల్ పెయిడ్, సర్!" వెయిటర్ రెఫ్యూజ్ చేశాడు, రాజారావ్ బిల్లు చెల్లించబోయేసరికి. క్షణంసేపు తెల్లబోయి చూశాడు వెయిటర్ కేసి. "ఎవరు?" అదే హాలులో మరో వైపున కఫ్స్ ఫ్రీగా వదిలేసి చెవుల నదిమిపెడుతూ టేబిల్ అంచున ఆన్చిన మోచేతుల మధ్య ముఖాన్నుంచి కూర్చున్న యువకుడికేసి వెయిటర్ చూపించాడు. రాజారావ్ కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి. పెదవులు కటువుగా కదిలాయి. రంగులు మారుతున్న ముఖంలో చూపులు నిశితమయ్యాయి. అంత అసహ్యంగా భర్త ముఖా న్నెన్నడూ చూడలేదు పార్వతి. సీట్లోంచి లేచాడు రాజారావ్. "అతడి దగ్గర తీసుకోమని చెప్పానా?" కోపాన్ని కళ్లలో అదిమిపట్టి, స్వరాన్ని నిగ్రహించుకుంటూ అడిగాడు. వెయిటర్ అయోమయంగా చూశాడు. "లేదు, సార్!" "మరి?" స్వరం రెట్టించాడు. "వారి బిల్ ఇస్తూ మీదికూడా పే చేశారు. మీకు వారు తెలుసేమోనని..." తడబడ్డాడు వెయిటర్. "తెలియకుండా ఒకరి బిల్ మరొకరు ఇస్తే పుచ్చుకోవడం ... ఇట్స్ క్వైట్ రాంగ్. బై-ది-బై — అతడు నాకేమీ కాడు. పైగా అత డో క్రిమినల్." మౌనంగా తలవంచుకున్నాడు వెయిటర్. చుట్టూ కూర్చున్నవారు కుతూహలంగా ఓసారి స్తున్న చూపుల్ని చీల్చుకుంటూ సీట్లోంచి లేచి రాజారావ్ దగ్గరగా వచ్చా డా యువకుడు. "ఎక్స్‌క్యూజ్ మి, సర్. తప్పు వెయిటర్‌ది కాదు. అభ్యంతర పెడుతున్నా, బలతంవంగా నేనే పే చేశాను."

రాజారావ్ అతణ్ణి వినిపించుకోలేదు. డైనింగ్ హాల్లోని కళ్లన్నీ ఆ ముగ్గురి మీదే నిలిచిపోయాయి. పార్వతి కా వాతావరణం చెప్పలేని లజ్జను కలిగించింది. భర్తను మెల్లగా వారిద్దామనుకుంది. కానీ, ఆ ఆవేశంలో అతడు తన్ను కూడా కించపరుస్తాడని తెలుసు.

"క్రిమినల్స్ మీద ఆధారపడి బ్రతికే దుస్థితి కలగలే దింకా ఈ ఇన్స్‌పెక్టర్ రాజారావ్‌కు!" పర్స్‌లోంచి అయిదు రూపాయలు తీసి వెయిటర్ చేతుల్లోని ట్రేలో పడేసి విసురుగా బయటకు నడిచాడు. మౌనంగా అనుసరించింది పార్వతి.

దేశంలోని అవినీతంతా ఆ యువకుడిలోనే మూర్తీభవించినట్లు అతడికేసి అసహ్యంగా చూశారు హాల్లోని వారందరూ. కర్చీఫ్‌తో ముఖం తుడుచుకుంటున్న అతడి చేతిలో అయిదు రూపాయ లుంచబోయాడు వెయిటర్. అత డంగీకరించలేదు. "నాకు జీతమిస్తారు, సార్!" వెయిటర్ ఆ నోటును తిరిగి అతడికే ఇచ్చాడు. ఎందుకో అందరూ కొద్దిగా నవ్వారు. వెయిటర్ కూడా నవ్వాడు, కొద్దిగా వెనక్కు తిరిగి.

"మీరు అంత తొందరపడకుండా ఉండాలిసింది." థియేటర్‌కి దారితీస్తున్న దోవలో నడుస్తున్నప్పుడు భర్త కేసి మెల్లగా పలికింది పార్వతి. భార్య వైపో మారు చూసి తరవాత చిన్నగా తల కదిలించాడు. "నిజమే. కానీ ... కానీ ... ఎందుకో అతణ్ణి చూస్తేనే నాకు భరించలేని అసహ్యం పుట్టుకొస్తుంది. నిగ్రహం నశించి పోతుంది."

వారి నీడలు లైట్ల వెలుతురులో ఆనవాలు తెలియుటం లేదు. చుట్టూ అనేక నీడలు గజిబిజిగా అలుముకొన్నాయి.

"వాటీజ్ హి?"

"మంచి మినహా అన్నీ. కాన్సర్ కన్నా రెమిడీ ఉందేమో కానీ, అతడికి లేదు. ఎన్నటికీ బాగుపడని దొంగ. స్మగ్లర్ అండ్ వాట్ నాట్? కొద్దో గొప్పో చదువుకున్నవాడిలా తోచే వైజెస్ట్ ఫూల్. సానబడితే బంగారం వన్నె కొస్తుంది. అతణ్ణి సంస్కరించబోతేఅవి నీతి పదును బడుతుంది." రాజారావ్ గొంతు ఉద్రేకంగా వణికింది. "మరి అతడితో అంత కఠినంగా ఉంటే ..." భర్త ముఖంలోకి బేలగా చూసింది పార్వతి. పార్వతి సందేహం అర్థమయింది రాజారావ్‌కు. పబ్లిక్ రోడ్డని కూడా విస్మరించి బిగ్గరగా ఓ మారు నవ్వి, "నాకు ఇరవై ఏళ్ల సర్వీస్, పార్వతీ!" దర్పంగా తల ఎగరేశాడు.

* * *

"...ఫరవాలేదు. లోపలి కొచ్చి కూర్చోండి." విసురుగా జల్లు కొట్టడం గమనించి పలికాడు సుందరం, పంచలో ఓ వారగా తడిసీ తడియని చీర కొంగును గుండెల కదుముకున్న పుస్తకాలమీదికి లాక్కుంటూ నాజూగ్గా నిలిచిన యువతి మద్దేశించి. అప్పటి కతడలా చెప్పి మూడో

— అపర్ణ

సారి. కొద్ది క్షణాలు తటపటాయించి, మరి బెట్టుచేయడం బాగుండ దనిపించి మొగమాటపడుతూనే లోపలి కొచ్చి అతడు చూపించిన కుర్చీలో కూర్చుం దా యువతి. పుస్తకాలు ఒడిలోకి తీసుకుని, ఆన్చిన మోచేతుల మధ్య ముఖాన్నుంచు కుని గది నలుమూలల పరికించిం దో మారు. వస్తువులన్నీ పొందిగ్గా అమర్చి ఉన్నాయి. రిఛ్‌నెస్‌కి, నీట్‌నెస్‌కి సంబంధం లేదనిపించింది. ఉన్నట్లుండి ఆమె కళ్ళు ఎదురుగా గోడవారన తగి లించి ఉన్న షెల్ఫ్ మీద ఆగిపోయాయి. జె. హెచ్. ఛేస్‘ఈవ్’,మామ్‘అప్ అండ్ ది విల్లా’, పెర్రీ మాసన్ ‘డూప్లికేట్ డాటర్.’ నొబకోవ్ ‘లోలిటా’, శ్రీపతి ‘మంచు పల్లకి మరి తొమ్మిది’, బుచ్చి బాబు ‘చివరకు మిగిలేది’, చలం ‘హంపీ కన్యలు’, విశ్వనాథ ‘చిట్లీచిట్లని గాజులు’, కామేశ్వరి ‘కొత్తనీరు’ ... మరెన్నో.

“పుస్తకాల్ని చూచి మనుషుల్ని అంచనా వెయ్యకండి.” షెల్ఫ్ కేసి నిలిచి పోయిన ఆమె చూపుల్ని గుర్తిస్తూ అన్నాడు సుందరం.

“అభిరుచిని చూస్తున్నాను.”

“మీ రూహిస్తున్నంత అభిరుచి కలవాణ్ని కాను.”

“కాలక్షేపానికి కొని చదివే పుస్తకాలు కావవి.”

‘నిజమే. తనకు ఊహ తెలిసి నప్ప ట్నుంచి పుస్తకాలంటే పంచప్రాణాలు. వాటిమీద అందమైన బొమ్మలంటే మరీను. వాటిలో ఎన్నో దొంగిలించు కొచ్చినవీ ఉన్నాయి. ఈ రోజుకూ వాటి మీద మక్కువను అరికట్టలేక పోతు న్నాడు. ఆ పుస్తకాల వెనక దాగిన భయం కరమైన నిజాలు ఆమెకి తెలిస్తే తల తిరిగి పోవచ్చు. అవును, తనలాటి కొద్ది మందికి చాలా దూరంలో నిలిచిన చాలా మందిలో ఆమె ఒకతె కాబట్టే.’ సుందరం మెదడంతా ఏవో వింత ఆలోచనలతో నిండిపోయింది.

బయట నిలువుగా కురుస్తూన్న వర్షం. తడిసిన యూనిఫామ్‌లో కేరిం తలు కొట్టుకుంటూ రోడ్డున పోతున్న కాన్వెంటు పిల్లలు. గాలి విసురుకు ఉండి ఉండి శరీరాన్ని తాకుతున్న వర్షపు తుంపర్లు.

“నా పేరు సుందరం. వృత్తి ...” పెదవి కదిపిన సుందరాన్ని — “మంచి పుస్తకాలు చదవడం. ఎందుకండీ, అంత ప్రయాస పడతారు నన్ను గురించి తెలుసుకోవడానికి? !” అని ఆర్డోక్తి లోనే ఆపి ఎదురు ప్రశ్న వేసింది. సుందరం బిత్తరపోయాడు ఆమె ధోర ణికి.

“నా పేరు గీత. చదువుతోంది సెకండ్ ఇయర్ బి. ఎ. మా నాన్నగారు ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్.”

‘ఈ అమ్మాయి ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజా రావ్ కూతురా? తనలాంటి వాళ్ళు కల్లో కనపడ్డానికి కూడా అసహ్యించుకునే రాజా రావ్ కూతురు తనతో ఎంత పరిచయంగా మాట్లాడుతూంది!’ సుందరం కెందుకో నవ్వు వచ్చింది.

“ఏమిటి నవ్వుతున్నారు? నా పరి చయం బాగా లేదా?”

“ఇన్‌స్పెక్టర్‌గారి అమ్మాయి నా లాటి వాడి ఇంటి కొచ్చి మాట్లాడు తోందని తలుచుకుంటేనే ఎందుకో నవ్వొస్తున్నది.”

“అదేమిటండోయ్, ఇన్‌స్పెక్టర్ల కుటుంబాల వాళ్ళు మనుషులతో మాట్లాడ్డమే విచిత్రమా ఏమిటి కొంప దీసి?”

“మనుషులతో మాట్లాడ్డం విచిత్రం కాదు.”

“మరి?” కనుబొమలు ముడిచింది.

“ ... మీ కర్థం కాదు లెండి.” సూటిగా సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు.

ఆకాశం కొద్దిగా తెరిపి ఇచ్చింది. చినుకులు పడుతూనే ఉన్నాయి. రోడ్డు మీద సందడి మొదలైంది. పుస్తకాలు సర్దుకుని కుర్చీలోంచి మెల్లగా కదిలింది గీత.

“ఇంకా కొద్దిగా జల్లు పడుతున్న ట్లుంది. టాక్సీ పిలుస్తాను. అందులో వెడుదురుగాని.”

“నేను ఇన్‌స్పెక్టరుగారి అమ్మాయిని. మనుషుల మర్యాదలు మేం స్వీకరించం.” కొంటెగా పలికిన గీత కేసి సన్నగా నవ్వి రోడ్డు మీదికి నడిచాడు సుందరం. మౌనంగా వెనకాలే అడుగులు వేసింది గీత. మునిసిపాలిటీకి పట్టని ఆ రోడ్డుమీద గుంటల్లో నిలిచిన నీళ్ళు గాలికి కొట్టుకు వచ్చిన ఊళ్ళోని చెత్తా చెదారం. గీత కసహ్యంగా తోచింది అక్కడ నిలబడ డానికి.

“హల్లో, గురు! ...” స్వరున దూసు కొచ్చి పక్కగా నిలిపిన టాక్సీలోంచి పళ్ళ మధ్య బీడీని అదిమి పెట్టి సుంద రాన్ని పలకరించాడు ఇస్మాయిల్. “బాడుగ లేం లేకపోతే ఈ అమ్మాయిని ఇన్‌స్పె క్టర్ రాజారావ్ ... తెలుసుగా? ఇంటి దగ్గర దింపెయ్యి.” సుందరం మాట లకు విస్మయంగా చూశాడు ఇస్మాయిల్. కళ్ళతోనే జవాబిచ్చాడు సుందరం. బీడీ తీసి డాష్‌బోర్డు మీద పడేసి డ్రైవింగ్ సీట్లో వెనక్కి వాలి డోర్ తెరిచాడు. “థాంక్స్” చెప్పి బాక్ సీట్లో కూర్చుంది గీత. వెలుపల్నించి డోర్ చేరవేశాడు సుందరం. టాక్సీ కదిలి వెళ్ళి పోయింది. కానీ, సుందరానికి తెలియదు ఇస్మాయిల్ చెప్పేదాకా ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్ కూతురు గీత మధ్యలోనే టాక్సీ దిగి ఇంటికి నడిచివెళ్ళిందని.

* * *

“హల్లో! ...”

నడుస్తున్న గీత ఆగి వెనుదిరిగి చూసింది. ఆ రోజు కురిసిన వర్షం, వర్షం నాటి ఆశ్రయం, ఆశ్రయం తాలూకు వ్యక్తి...దగ్గిరవుతున్న మూర్తిని పోల్చుకుంది. ప్రతిగా విష్ చేసింది సుందరం కేసి. మౌనంగా అడుగువేయ సాగా రిరువురూ.

“మీరు రాజారావ్‌గారి అమ్మా యనుకున్నాను. కానీ, మీరు ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్‌గారి అమ్మాయే.” పలికాడు సుందరం గీతకేసి చూసి.

“అంటే?” కనుబొమలు ముడిచింది గీత.

“టాక్సీ దిగి వెళ్ళిపోయారట.”

“ఎవరు చెప్పారు?”

“ఇస్మాయిల్.”

“ఇస్మాయిల్ అంటే ... ఓ ... అయామ్ సారీ!”

“నెవర్ మైండ్.”

సుందరంకేసి చూడలేకపోయింది గీత. దగ్గరయిన హారన్ మోతకు పక్కగా తప్పుకున్నారు. సిటీ బస్ వచ్చింది. ఆగింది. ఫుట్‌బోర్డు మీది కండక్టర్ వెనక్కి ఒదిగాడు. బస్ ఎక్కింది గీత. టికెట్ తీసుకుని ఓ మారు రోడ్డు మీదికి చూసింది. సుందరం లేడక్కడ. బస్ కదిలిపోయింది.

* * *

“హార్టీ వెల్‌కమ్, ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజా రావ్!” స్వాగతం పలుకుతూ ఎదు రొచ్చాడు కంట్రాక్టర్ మాధవరావ్. మిసెస్ మాధవరావ్ అందించిన గులా బీని అందుకుని కృతజ్ఞతగా నవ్వి, మెళ్ళో పైె సవరించుకుంటూ హాల్లోకి నడి చాడు రాజారావ్.

అందంగా అలంకరించబడ్డ హాలు. కళ్ళు చెదిరే అలంకరణలతో మిసమిస లాడిపోతున్న ఆడా మగా జంటలు. నాసికా పుటల్ని మత్తుగా తాకుతూన్న లవెండర్ పరిమళం. ఎదురుగా టేబిల్ మీద విస్కీ బాటిల్స్, గ్లాసులు. మరో వైపు స్టీల్ ట్రేల్లో ఆపుల్స్, బిస్కెట్స్, కాష్యూనట్స్, ఎగ్స్. హాల్లో ఓ మూలన మెల్లగా వినవస్తూన్న బీటిల్స్ వాద్యం. “ఇంతకీ పుట్టినరో జెవరిది?” నవ్వుతూ అడిగాడు, చుట్టూ ఖరీదుగా మెరిసిపో తున్న వ్యక్తుల్ని పరికిస్తూ రాజారావ్.

“వాటే వండర్‌ఫుల్ జోక్! పార్టీ చేసుకోవాలి. అందు కో అకేషన్ కావాలి. దట్సాల్! ...” ఏదో చిదంబర రహ స్యాన్ని రివీల్ చేసినట్లుగా బిగ్గరగా నవ్వాడు గారపళ్ళతో, హోల్‌సేల్ మర్చెంట్ మధుసూదన్రావ్. ‘అవు’ నన్నట్లు మిగతావాళ్ళు కూడా శ్రుతి కలిపారు. రాజారావ్‌కి అర్థం కాలేదు వాళ్ళ ధోరణి. బాటిల్స్ ఓపెన్ చేసి గ్లాసుల్లో పోసి, సోడా కలుపుతున్నాడు మాధవరావ్.

“కమాన్ ఇన్‌స్పెక్టర్. టేక్ యువర్ ఓన్ ఛాయిస్. ఇదంతా మీకోసం.” రాజారావ్ చేయి పట్టుకుని టేబిల్‌కి దగ్గరగా నడిపించబోయిన డాక్టర్ పటేల్‌ని వారిస్తూ, “సారీ, అకేషన్ తెలియకుండా ఆహ్వానం అందుకోవటం నా కలవాటు లేదు” అని పటేల్ చేతిని మృదువుగా విడిపించుకుంటూ నిలబడ్డ చోటే ఆగిపోయాడు రాజారావ్.

“ఆల్‌రైట్. మీరు భవిష్యత్తులో మాకు చేయబోయే కొన్ని అమూల్య మైన సహాయం సందర్భంగా ఇది మా ఉడుతా భక్తి. ఆర్ యూ సాటిస్ ఫైడ్ నౌ?” మాధవరావ్ పలికాడు.

తెలివిగా వాళ్ళు పన్నిన ట్రాప్ అర్థ మయింది రాజారావ్‌కి. ఇలాటి మందల్లో చేరిపోయి ఉంటే ఎప్పుడో వాళ్ళను మించిపోయే వాడు. కానీ, అతడి జీవితం అది కాదు. నమ్ముకున్న ప్రిన్సిపుల్స్

ఆలింగనం

పి. ఆగాచార్య (కరీంనగర్

కెన్నడూ విరుద్ధంగా ప్రవర్తించలేదు. "పొరపడ్డారు, ఫ్రెండ్స్! ఎటికి ప్రమాద వలలో చిక్కుకునే చేపను కాను నేను. నిజాయితీని నమ్ముకుని, నీతిని ఊపిరిగా చేసుకుని విచక్షణ తెలుసుకుని బ్రతుకు తున్న బాధ్యత గల ఉద్యోగిని."

"మీ డౌట్ మా కర్థమయింది, ఇన్స్పెక్టర్! మీ నిజాయితీని నిర ర్థ్వంతరంగా కొనసాగించుకో వచ్చు. మా క్కావలసింది కేసు చూపించడం. మన సుందరం ... మీకు తెలుసనుకుంటాను. నిజెనీ కైస్ అతణ్ణి మీరు కస్టడీ లోకి తీసుకోవచ్చు." పలికాడు డాక్టర్ పటేల్. బిగ్ షాట్స్గా చలామణీ అవుతూ ఎప్పటికీ పట్టుబడని సుందరం వెనక ఉన్న క్రిమినల్స్ అర్థమయ్యారు రాజారావ్కి. కానీ రాజారావేం చేయలేడు. ఒక్క రాజారావే కాదు, ఎవరికైనా దొరికేది, శిక్ష ననుభవించేది సుందరాలు మాత్రమే. "నతింగ్ డూయింగ్. మరె ప్పుడూ ఇలాటి క్రిమినల్ కేస్ ప్రయ త్నాలు తలపెట్టకండి. కై-డి-కై — మీకు చాలా నిరాశ కలిగించినందుకు నే నెంతో బాధపడుతున్నాను. ఒన్స్ అగైన్ గుడ్ బై టూ ఆల్!" వెను దిరిగి హాలు దాటి అడుగువేసిన రాజారావ్ ఆగాడు. ఎదురుగా టాక్సీ దిగి కాంపౌండు లోకి వస్తున్న సుందరం. "సుందరం!..." తనని దాటుకు పోతున్న సుందరాన్ని ఆపాడు రాజారావ్. ఎక్కిన రెండుమెట్లు దిగి దగ్గరగా వచ్చాడు సుందరం. "నిజం, నువ్వంటే నా కిష్టం. ఎంగిలి మెతుకుల కాశించి నీ వెనుక ఇంతమంది నేరస్తుల్ని దాచడం ... సిగ్గుగా లేదూ? ! ..." సుందరం మాట్లాడలేదు. "మీరంటే నా కెంతో ఇష్టం, ఇన్స్పెక్టర్!" రాజా రావ్ అరచేతి నందుకుని చుంబించ బోయిన సుందరం నుంచి విసురుగా వెనక్కి లాక్కున్నాడు తన చేతిని రాజా రావ్. రెండు క్షణాల తర్వాత వెను దిరిగి మెట్లెక్కుతూన్న సుందరం బూట్ల చప్పుడు. ముందుకు నడవబోయిన రాజా రావ్ చెవుల్ని — "హెల్లాప్, రాజారావ్, అండ్ క్యాడోన్ టు యువర్ మొరా లిటీ. కానీ, భూమి గుండ్రంగా ఉంటుం దనే విషయం మర్చిపోతున్నావ్. ఈ దర్పం ఎల్లకాలం ఇలాగే ఉండదు. ఎవ్వరి డాగ్ హేజ్ ఇట్స్ డే. మళ్లీ ఈ గడప తొక్కుతావు. ఆరోజు నువ్వెయ్యా లిసిన అడుగు ముందుక్కాదు. గుర్తుం చుకో! ..." విషపు నవ్వుల మధ్య అస్ప ష్టంగా తాకాయి. పెదిమలు విరిచి ఓ మారు నవ్వుకుని కాంపౌండు దాటి గేట్లోకి అడుగు వేశాడు రాజారావ్.

• • •

"జీవితంలో మొదటిసారిగా ఓడి

> పసిపిల్లవాడు అడిగే లక్ష ప్రశ్నలకు మహా మేధావి కూడా సరైన సమాధానాలు చెప్పలేడు.
>
> —అజిత్

పోయాను, పార్వతీ!" హాట్ తీసి టేబిల్ మీద పెడుతూ బరువుగా పలికాడు రాజారావ్. చదువుతూన్న మర్చెంట్ ఆఫ్ వెనిస్ని టీపాయ్ మీద పడేసి తల తిప్పి హాల్లోకి చూసింది గీత, తన గదిలో నుండే. అంతకు ముందెన్నడూ భర్త అంత డీలాగా మాట్లాడ్డం ఎరగదు పార్వతి. అతడు విడిచి పడేసిన యూని ఫామ్ని హాంగర్న తగిలిస్తూ, "బాధ పడుతున్నారా?" అని అనునయంగా అడి గింది. "లేదు, పార్వతీ, పది సంవత్స రాలుగా ఒక ముద్ర వేసుకుపోయిన వ్యక్తి నన్నే సెంటిమెంటల్ ఫూల్ని చేశా డీ రోజు. ఇప్పటికీ కలలా తోచే ఆ సంఘ టన నన్ను వెర్రివాణ్ణి చేస్తోంది." ఈజీ చెయిర్లో కూలబడ్డ రాజారావ్కి దగ్గరగా వచ్చి టర్కీటవల్తో అతడి ముఖాన చెమటను తుడిచింది పార్వతి. "ఎవరతను?" భార్య ప్రశ్నకు రాజారావ్ వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు.

• • •

"సుందరం! యు ఆర్ అండర్ అరెస్ట్! ..."

టవల్తో ముఖం తుడుచుకుంటున్న సుందరం వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. ఎదురుగా కాన్స్టేబిల్స్ ఇద్దరి నడుమ యూనిఫామ్లో తనవేపే నిశితంగా చూస్తూ నిలిచిన ఇన్స్పెక్టర్ రాజారావ్. టవల్ దండెవ పడేసి బనియన్ సరి చేసుకుని, షర్ట్ తొడుక్కుంటూ అల వాటుగా అతడి కేసి ఓ మారు నవ్వాడు. "నిదరా లెక్కుండా వేళకాని వేళల్లో కూడా మీకు సరెండరయ్యే వా ణ్ణొకప్పుడు. కానీ, ఇప్పు డలా జరగదు."

"వ్వాట్? ..." పెదిమలు బిగబట్టి కనుబొమలు దగ్గరగా ముడిచి చూశాడు రాజారావ్.

"నతింగ్ సీరియస్. జస్ట్ టు మీ టి కాలెంట్, మిస్టర్ ఇన్స్పెక్టర్."

ఒక్క క్షణ చకితుడయ్యాడు రాజా రావ్. అతడికి, తనకూ ఉన్న పరిచయంలో అత డలా అడగడం అదే మొదటి సారి. తన అహం దెబ్బతిన్న దనిపించింది. "ఐ హావ్ గాట్ ట్వెంటీ ఇయర్స్ సర్వీస్, మిస్టర్ సుందరం! వారంటుతోనే గడ పలో అడుగు పెట్టాలనేది నాకు కల్లో కూడా గుర్తుంటుంది." అధికార దర్పాన్ని ధ్వనింపజేస్తూ పలికాడు.

"థాంక్యూ ఫర్ ది సిన్సియారిటీ!" అభినందనగా నవ్వి "... చేసిన నేరం?" అని అడిగాడు వినయంగా చేతులు కట్టు కుని.

"మధ్యాహ్నం దేశాయి జ్యూయలరీస్ల దొంగతనం జరిగినప్పుడు నువ్వా పరిసరా ల్లోనే ఉన్నావు. దట్ మచ్ ఈజ్ ఇనఫ్."

'రాజారావ్కి తెలియదు తను పది రోజులుగా దాని కెదురుగా ఉన్న మరో షాపులో ఉంటున్నాడని. జరిగిన నేరం వెంట తన ఇంటికి రావడానికి ఇన్స్పె క్టర్కి పెద్ద శ్రమ అక్కర్లేదు. తనతో అతడి కన్నాళ్ళ పరిచయం?' "నా మీద మీ కెంత నమ్మకం, ఇన్స్పెక్టర్?!"

"నాన్సెన్స్. నమ్మకం కాదు. అబద్ధం కాని అనుమానం."

సుందరం నవ్వాడు.

"మామయ్యా! ..."

తల తిప్పి చూశాడు సుందరం. వానుకుంటున్న పలకా, బలపం చాపమీద పడేసి, ఏదో తెలియని భయం కలిగించే కొత్త వ్యక్తుల్ని చూసి బిక్క మొహం వేసుకుని సుందరానికి దగ్గరగా వచ్చింది ఓ పదేళ్ల పసిపిల్ల. "ఎవరీ కొత్తచుట్టం?" వ్యంగ్యంగా చూశాడు సుందరం కేసి రాజారావ్.

"జీవితంలో అక్కరకు రాని నిజాయితీ లతో బతుకు దుర్భరమై బలవం తంగా ప్రాణాల్ని పోగొట్టుకున్న ఓ దౌర్భా గ్యుడి వారసురాలు."

"కథ బాగానే ఉంది! ..." హేళనగా నవ్వి, "... లెట్ హిమ్ అవుట్!..." అని కాన్స్టేబిల్స్ని తొందర చేశాడు రాజా రావ్.

"గౌరీ! నేనిప్పుడే వస్తానమ్మా. వచ్చే టప్పుడు నీకు బోల్డు బిస్కెట్లు, బొమ్మలు తెస్తాను. నే వచ్చేదాకా ఎక్క డికి వెళ్లకేం! ..." అంటూ వంగి రెండు చేతులతో దగ్గరగా తీసుకుని గౌరి చెంపల్ని ముద్దు పెట్టుకుని రాజారావ్కి దగ్గరగా చాలా దగ్గరగా నడిచాడు. "బేడీలు తగిలించండి."

"నువ్వన్న నమ్మకం నా కిక్కడ ఉంది." రాజారావ్ వాన్ కేసి నడిచాడు. కాన్స్టేబుల్స్ వెంట సుందరం వాన్ ఎక్కాడు. వాన్ స్టార్టయింది.

"సారీ, సర్, మీకు అనవసరంగా శ్రమిచ్చాం. దొంగ దొరికాడు." వాన్ దిగి స్టేషన్లోకి నడవబోయిన రాజారావ్ దిమ్మెరబోయాడు, ఎదురొచ్చిన బిహారీ లాల్ మాటలకు." "వ్వాట్?! .." పెద వుల మధ్య అణచిపెట్టలేని సంభ్రమంతో పలికాడు.

"అవును, సర్. మా షాప్కి పక్క నున్న షాప్లో పనిచేసే కుర్రాడి దగ్గర పోయిన వస్తువులు పట్టుబడ్డాయి. తనే దొంగతనం చేసినట్లు కూడా ఒప్పు కున్నాడు."

తల తిరిగిపోతున్న ట్లనిపించింది రాజా రావ్కి. కాన్స్టేబుల్స్ మధ్య చేవిటి వాడిలా తలవంచుకు నిలబడ్డ సుందరం కేసి చూడలేక, అసహనంగా నొసలు చిట్లిస్తూ తన రూమ్ కేసి నడిచి సీట్లో కూలబడి కణతలు రుద్దుకుంటూ ఉండిపోయాడు.

• • •

రాజారావ్ జవాబుకు ఎనిమిది నెలల నాటి హోటల్ సంఘటన కళ్ల ముందు మెదిలింది పార్వతికి.

"ఆ సుందరం నాకు తెలుసు, నాన్నా!" హాల్లో కొచ్చి తండ్రి దగ్గరగా చేరి పలికింది గీత. "అతడు నీకు తెలియట మేమిటమ్మా?" నవ్వుతూ పలికాడు రాజారావ్ గీతకేసి చూసి. "అవును, నాన్నా! ఓ సారి కాలేజీ నుంచి వస్తు న్నప్పుడు మధ్యలో వర్షం మొదలయితే అతడి ఇంట్లో ఆశ్రయ మిచ్చాడు. చాలా మర్యాదస్థుడిలా కనిపించాడు."

గీతమాట లెందుకో రాజారావ్ని కలవర పెట్టాయి. అవాంఛనీయమైన విషయం జరిగిపోయిన వాడిలా క్షణంసేపు విలవి ల్లాడి పోయాడు. "గీతా! ... చాలా సేపటికి రాజారావ్ పిలుపుకు పార్వతి వచ్చింది, తడి చేతులు కొంగున అద్దు కుంటూ, "భోజనం చేస్తోంది. ఏం కావాలి మీకు?"

భర్త మాట్లాడక పోవడం చూసి, "ఇంకా అతణ్ణి గురించేనా ఆలోచన! అయినా, ఆ మార్పు మీరు ఆశించిన దేగా?" అంది. పార్వతి మాటలు సూటిగా తాకాయి రాజారావ్ని. 'ఆ పరివర్తన లేదనేగా తనిన్నాళ్లూ అతడంటే అసహ్య పడింది? మరెందుకీ రోజు జరగరానిది జరిగినట్లు బాధపడుతున్నాడు? తన అహం ఆ భావాన్ని అంగీకరించలేక పోతూంది — అంతే!" రాజారావ్ కణ తలు రుద్దుకున్నాడు. పార్వతికి మరి భర్తని మాట్లాడించే ధైర్యం లేక పోయింది.

"ఇంకా నిద్రపోలేదా?" లేతాకు పచ్చరంగును పులుముతూన్న బెడ్లాంప్ వెలుతుర్లో నవారు మంచం మీద వెల్ల కిలా రుండి మెత్తగా తిరుగుతూన్న సీలింగ్ ఫాన్ కేసి చూస్తూ ఏదో ఆలోచి స్తున్న రాజారావ్ తల తిప్పి చూశాడు, గాజుల సవ్వడికి. "ఇది వరకు ఏది జరిగినా ఇంట్లో చెప్పేది గీత. నెలల తరబడి ఓ విషయాన్ని దాచుకోగలుగుతున్న దిప్పుడు." భర్త మాటలు అర్థంకాలేదు పార్వతికి. "మనం గమనించలేదు, పార్వతీ, గీత ఎంతో ఎదిగిపోయింది." రాజారావ్ అర్థమయ్యాడు పార్వతికి. "మీ ఇన..."

ఎప్పటికైనా బయటి సంబంధమేగా చేయాలి?"

అవు' నన్నట్లు తల ఊచి పక్కకు వత్తిగిల్లాడు.

* * *

"... బొంబాయి వంటి మహా నగరాల్లో జీవించడం మీకు తెలియనిది కాదు. గీతకు సంబంధం నిశ్చయించినట్లు వ్రాశారు—చాలా సంతోషం. ఇటీవలనే మీ కోడలికి, పిల్లలికి అనారోగ్యమేర్పడి అనుకోని ఖర్చులకు లోనయ్యాను. తీసుకోని లోన్ లేదు. అయినా ..." మిగతా విశేషాలు చూడకుండానే, కూర్చున్న చోట నుండే రాజారావ్ ఉత్తరాన్ని టేబిల్ మీద వేశాడు. "ఏం రాశాడు?" భర్త ముఖంలో లోపించిన ప్రసన్నతను గమనిస్తూ అడిగింది పార్వతి. "నథింగ్ ఈజ్ న్యూ. గీత పెళ్ళికి మనల్నే బాధ్యత వహించమని రాశాడు. కడుపున పుట్టిన పిల్లలే అక్కరకురాని చుట్టాలై పోతున్నారు." రాజారావ్ విసుక్కున్నాడు. కొడుకు వ్రాసిందేమిటో బోధపడింది పార్వతికి. "ఆడ్దాలవాడు బిడ్డలు గానీ..." మనసులో గొణుక్కుంటూనే టేబిల్ మీది ఉత్తరాన్ని అందుకుంది.

"తమ్ముడూ! ఒక్క మాట చెప్పి ఉంటే మొన్ననే పొలం బేరం పెట్టి ఉండేవాణ్ణి. ఇప్పుడేమో రేటు పలకడం లేదు. అసలు నువ్వేది చేసినా అంతేరా." అన్నయ్య రామచంద్రం. వెల్లకిలా పడుకున్న రాజారావ్ పక్కకి వత్తిగిల్లాడు. "గీత నా కూతుర్లాంటిది. దానికి పెళ్ళంటే నాకుమాత్రం ఆనందంకాదా? రెణ్ణెల్ల క్రితమయితే ఎలాగో సర్ది ఉండేవాణ్ణి. మరోలా అనుకోవద్దు, రాజా! ..." లాయర్ కృష్ణమూర్తి. కునుకు పట్టక మరో పక్కకు వత్తిగిల్లాడు. "సారీ, ఫ్రెండ్! ఎలాగో తంటాలు పడి ఓ వెయ్యి అడ్జెస్టు చెయ్యగలను. అదైనా చాలా కష్టం. అయినా, అది నీ కేమూలకు చెప్పు?" ట్రాఫిక్ ఎస్. ఐ. జనార్ధన్‌రావ్. రాజారావ్‌కి నిద్ర పట్టలేదు. సుగ్గా పక్కమీద పొర్లాడు. 'హేట్సాఫ్, రాజారావ్, అండ్ క్యూడోస్ టూ యువర్ మొరాలిటీ ... ఈ దర్పం ఎల్లకాలం ఇలాగే ఉండదు... ఎవ్విరి డాగ్ హేజ్ ఇట్స్ ఓన్ డే ... హ్హ! హ్హ! హ్హ!' విషి నవ్వులు. "నో! నో! ఇట్సింపాసిబుల్. నా కంఠంలో ప్రాణం ముండగా అలా జరగదు! ..." విసురుగా చేతులు గాలిలో ఆదిలిస్తూ దిగ్గున లేచి కూర్చున్నాడు రాజారావ్ మంచం మీద. 'తను కలవరించాడా? తనెందు కిలా డీలా పడిపోతున్నాడు? పడిపోక ఏం చేస్తాడు? ఇంకా రెండు వేలు కావాలి గీత పెళ్లి కావాలంటే. ఎక్కడ్నుంచి తేగలడు?' ఆలోచనలతో ఉక్కిరి బిక్కిరయి పోయాడు క్షణం సేపు రాజారావ్.

"మంచినీళ్ళు తాగండి." ఎదురుగా గ్లాసు అందిస్తూ సజల నేత్రాలతో పార్వతి. "పార్వతీ! ..." భార్య అరచేతుల్ని గుండెల కేసి అదుముకున్నాడు. "మీరేం దిగులు పడకండి. మన ప్రయత్నం మనం చేద్దాం. పైన భగవంతు డున్నాడు." పార్వతి అందించిన గ్లాసు అందుకున్నాడు. 'ఎంత కమ్మగా ఓదారుస్తుంది పార్వతి!' మంచినీళ్ళు తాగి పక్కమీద ఒత్తిగిల్లాడు మెల్లగా.

* * *

చుట్టూ గుడిసెలు. మధ్యగా రోడ్డు మీద కున్న ఓ చిన్న సైజు కాకా హోటల్. మరో వేపున పెట్రొమాక్స్ వెలుతుర్ని ఇంకా తెరిచే ఉన్న కిళ్లీ బడ్డీ. అక్కడక్కడా వెలిసిన దాబాలు. అడుగులు ఆగిపోయాయి. శిధిలావస్థలో ఉన్న పెంకుటింట్లోకి నడిచి కుడివేపుగా ఉన్న గది తలుపుల మీద చేతిని మడిచి వేళ్ల కణుపులతో మెల్లగా శబ్దం చేశాడతడు. తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. చదువుతూన్న పుస్తకాన్ని స్టూల్ మీద పడేసి గుమ్మం వేపుగా నడిచి తల ఎత్తి చూసిన ఆ వ్యక్తి ఒక్కసారిగా బిత్తర పోయాడు. క్షణాల మీద కళ్ళల్లోంచి శరీర మంతటా పాకిన ఆశ్చర్యం అతణ్ణి కొయ్యబొమ్మను చేసింది. ఎదురుగా ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్, సివిల్ డ్రెస్‌లో. "...వచ్చిందిరాజారావ్,మిస్టర్ సుందరం"

"వాళ్లిద్దరికీ పెద్ద తేడా ఉండదనుకుంటాను!" తేరుకుంటూ పలికాడు రాజారావ్ కేసి సుందరం.

"లోపలికి రావచ్చా? ..." అనుకోని రాజారావ్ మాటలకు బలహీనంగా ఓ మారు నవ్వి పక్కకు తప్పుకున్నాడు సుందరం అతడికి దారిచేస్తూ.

"మీరంటే నాకు చాలా ఇష్టం. మీ నిజాయితీ మరీ ఇష్టం." సుందరం మాటలకు రాజారావ్ మాట్లాడలే దేమీ.

"మామయ్యా! అన్నం వడ్డించాను." గౌరి పిలుపుకు సుందరం రాజారావ్ కేసి పాలోచనగా చూశాడు. ఆ చూపుల్లోని భావం రాజారావ్‌కి బోధపడింది. "దయచేసి ఇప్పు డలాంటి ప్రయత్నాలేమీ చెయ్యద్దు ... ముగించే వచ్చాను." రాజారావ్ కేసి విషాదంగా నవ్వాడు సుందరం. 'దొంగ ఇంట్లో భోజనం చెయ్యడానికి...' సుందరం నవ్వు వెనుక స్ఫురించిన భావాన్ని భరించలేకపోయాడు రాజారావ్. "... ప్లీజ్! ..." సుందరం ప్రాధేయపడ్డాడు. ఒక్క క్షణం సుందరం ముఖంలోకి చూశాడు రాజారావ్. మరి వారించగల శక్తిని కోల్పోయాడు. మౌనంగా వెళ్లి సుందరం సరసన కూర్చున్నాడు.

భోజనం ముగిసింది.

"వాట్ కెన్ ఐ డూ ఫర్ యు, సర్? ..." తడి చేతులు టవల్‌తో తుడుచుకుంటూ పలికాడు సుందరం రాజారావ్‌కేసి చూసి. 'ఎలా చెప్పగలడు? ఏమని చెప్పగలడు? సిటీకి ప్రతినిధి అయిన ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్ అవినీతికే అంతిమ విజయమని నిరూపించడానికొచ్చాడని ఎలా చెప్పగలడు?' అశాంతిగా ముఖం చిట్లిస్తూ కిటికీ వారగా అడుగులు వేశాడు రాజారావ్. చాలాసేపటి వరకు తన రాకకు కారణాన్ని పెదవుల వెనకే అదిమి పెట్టాడు. "సందేహిస్తున్నారా,ఇన్‌స్పెక్టర్? మీకోసం ఏదైనా చేస్తాను. ఐ ప్రామిస్. జీవితంలో అవకాశం దొరక్క మిగిలి పోయిన కోర్కె అదొక్కటే." రాజారావ్ మరింత దగ్గరగా చేరి పలికాడు సుందరం. తల కదిలిస్తూ మౌనంగా నవ్వి సుందరం భుజాన్ని మృదువుగా పాట్ చేశాడు. సుందరం ముఖంలోకి చూస్తూ రాజారావ్ స్థితిని బయట పెట్టుకోలేదు ఇన్‌స్పెక్టర్ రాజారావ్. చటుక్కున వెనక్కు తిరిగి కిటికీ చువ్వల చుట్టూ వేళ్లను బిగిస్తూ ఒక్క మారు ఊపిరి బిగబట్టాడు. "ఆడపిల్ల తండ్రి రాజారావ్‌కు రెండు వేలు కావాలి, సుందరం!"

రాజారావ్ అర్థమయ్యాడు సుందరానికి. కళ్లలోని, పెదవుల పై నిస్సహాయతను బిగబట్టి, "సారీ,ఇన్‌స్పెక్టర్!..." అని ఆగిపోయాడు తల వంచుకుని.

తీవ్రమైన విద్యుద్ఘాతం తగిలిన వాడిలా ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు రాజారావ్.

"బాధ్యత మనిషిని చేస్తుంది, ఇన్‌స్పెక్టర్! ఆ బాధ్యతే నన్ను మూగవాణ్ణి చేసింది ... నా చేతుల్ని కట్టేసిన బాధ్యత ఈ గౌరి. నాది కాని జీవితం కోసం బ్రతుకునే మార్చుకుని అహర్నిశలూ రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుంటున్న, బాధ్యత పెనవేసిన మమతకు లొంగిన నిస్సహాయుణ్ణి. ఈ నాటికి ఈ చేతులకు నిజమైన సంకెళ్ళు పడ్డాయి,ఇన్‌స్పెక్టర్! ... తెంచుకోలేని సంకెళ్ళు పడ్డాయి!..." బాధగా కళ్ళు మూసుకుని మొగం పక్కకు తిప్పుకుని పిడికిళ్ళు బిగించిన చేతుల్ని రాజారావ్ ముందుకు సాచాడు సుందరం. అప్రయత్నంగా రాజారావ్ కళ్లలోంచి జారిన భాష్పకణాలు సుందరం చేతుల్ని వెచ్చగా తాకాయి. "నాకు తెలుసు!..."

తల తిప్పి చూసిన సుందరం కళ్లలోని నీటి పొరల మధ్య మసగ్గా రాజారావ్. "మీకు తెలియదు నేను వాగ్దానం తప్పనని! ..." దగ్గరగా చేరి రాజారావ్ కనుకొలకుల్ని చూపుడు వేలితో తొలగిస్తూ అతడి చేతిలో తన చేతిని అదిమిపెడుతూ పలికాడు సుందరం.

రాజారావ్ మాట్లాడలేదు.

కిటికీలోంచి పడుతూన్న వెన్నెల రేఖల్ని,గదిలో ఓ మూల చింకి చాప చివర్న ఆదమరిచి నిద్రపోతున్న గౌరికేసి, నిశ్చలంగా కిటికీ బయటకు చూస్తున్న సుందరం కేసి మార్చి మార్చి చూశాడు కొన్ని క్షణాలపాటు.

"ఇన్‌స్పెక్టర్! !.." గది వెలుపలికొచ్చి నిలిచిన సుందరం మాటలు గాలిలో కలిసిపోయాయి.

రాజారావ్ చీకట్లో కలిసిపోయాడు.

* * *

"పెళ్లివారికేనా ఉత్తరం?"

"ఊఁ! ..."

"ఏం రాస్తున్నారు? ..."

"మీ సంబంధం వదులుకొంటున్నామని."

రాజకీయ నాయకు లందరికీ ముక్కులు పొడవుగా ఉంటాయి. వారు తమ ముక్కునే సూటిగా చూచుకుని మురిసిపోతుంటారు గానీ. ముక్కు సూటిగా పోరు. తాము చూచేదే ప్రపంచం, తమకు తెలిసిందే విజ్ఞానం అనే భ్రమలో ఉంటారు రాజకీయ వేత్తలు. పొత్త ముక్కుల వారు రాజకీయాలలో రాణించారు.

—పాల్ క్లాడెల్

విస్మయంగా చూసింది పార్వతి. 'తనంతట తనే ఎంతో మెచ్చిన సంబంధం. ఎన్ని కష్టనష్టాల కోర్చి అయినా పోగొట్టుకోకూడదని పట్టుదల పట్టిన సంబంధాన్ని అతడంత తేలిగ్గా వదిలివేస్తుండటం ...' పార్వతికి బోధ పడలేదు.

కొద్ది క్షణాల తరవాత తన జవాబుకు భార్య వహించిన మౌనం వెనక కొట్టుమిట్టాడుతున్న సందేహాన్ని గ్రహిస్తూ, "మరో మంచి సంబంధం చూశాను" అన్నాడు, ఉత్తరంలోని చివరి పంక్తిని ముగిస్తూ రాజారావ్.

"ఎవరు?"

"నాకు నిద్రొస్తున్నది, పార్వతీ!" మడిచిన ఉత్తరంతోపాటు తెరిచిన కలాన్ని అలాగే టీపాయి మీద పడేసి బద్ధకంగా ఈజీఛెయిర్లో వెనక్కు వాలి మగతగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

పార్వతి మరి వివరా లడగడానికి ప్రయత్నించలేదు. ★